

Грција веќе не е галениче на Европа, но зошто долго време играше таква улога - "најмногу заради тоа што таа беше на граница меѓу Варшавскиот пакт и НАТО, како заштитна зона на западниот од источниот свет. Играше улога на граничар - бранител од социјализмот. Грција стана европско галениче од воен аспект, а и од културен што, за жал, не беше случај со историјата на македонскиот народ. Таа навреме беше примена во ЕУ. Ние бевме во сенка. Табу тема беше да се зборува за нашиот проблем - за Егејска Македонија", вели Ѓорѓи Донеvски.

Ако една држава не пројави интерес за заштита на своето малцинство во соседните земји или пошироко во дијаспората, нема шанса тие малцинства брзо да ги остварат своите права. Тоа значи Владата на РМ и Собранието преку инстанците на Европскиот парламент и другите европски институции да ја притиснат Грција за признавање на нашето малцинство кое таму живее и за решавање на проблемот со децата бегалци.

ОЧЕКУВАМЕ ЕВРОПСКИОТ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА ДА ГИ УКИНЕ ДИСКРИМИНАТОРСКИТЕ ЗАКОНИ, ЃОРЃИ ДОНЕВСКИ

Што се случува со поединците кои живеат во Грција, а на кои им проработува свеста за Егејците. ("Грција - изјави Јанис Стратакис, првиот човек на Лерин - не треба да се плаши од неколку постари мажи од Македонија, кои имаат желба да се вратат во родната земја и тука да бидат

ње не само Македонците во Егејска Македонија, туку и протераните деца бегалци.

"Не верувам дека Грција ќе најде начин да се одбрани. Таа ќе мора да ги почитува меѓународните прописи, а ако и покрај сугестиите од Европа, таа е непослушна членка на ЕУ, ќе се отвори по-

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

ДО КОГА ЕВРОПА ЌЕ ГИ ТОЛЕРИРА Л ГРЦИЈА ЗА МАКЕДОНСКИОТ ИДЕНТ

Почнува ли да се одмотува "клопчето" наречено Македонци од Егејот или, пак, некој смислено сака да ја замае македонската, па и светската јавност, дека еве конечно ќе се решава македонското прашање во Егејскиот дел на Македонија? Во овие констатации има логика, зошто факт е дека колку што Стразбуршкиот суд го осудува нашиот јужен сосед за непочитување на човековите права, толку Грција ја засилува својата пропаганда за негирање на сè што е македонско. Кога го говориме ова ја имаме предвид неодамнешната одлука од Стразбур, со која Грција треба ѝ да плати отштета на партијата на етничките Македонци "Виножито" (акти-

вистите беа нападнати во Лерин во септември 1995 година, кога сакаа да постават натпис на македонски јазик на терасата од зградата, каде што се наоѓа партиското седиште), но од друга страна, ги земаме предвид и сè почестите појави за забрана на употреба на македонскиот јазик (случајот со забранетиот, а потоа емитиран документарец на вториот национален канал на Грција во кој две баби зборуваат на македонски јазик, исклучувањето на "Виножито" од страна на грчкото Министерство за образование, од состанокот посветен на јазичната разновидност). Всушност, Грција признава само еден јазик на малцинствата на нејзина територија - турскиот.

погребани", а му предложи на грчкиот претседател Карлос Папуљас ова поглавје да биде затворено со подигнување споменик на национално помирување). Дали само ни пуштаат сламка за да не се удавиме, да ѝ кажат на Европа дека еве Грција е подготвена да го реши проблемот со децата бегалци, а од тоа да нема ништо во реалноста.

ОДГОВОРНОСТ

Сепак, постојат и поинакви размислувања кои одат во насока на тоа дека Грција веќе не е галениче на Европа и дека не е далеку времето кога нашиот јужен сосед ќе седне на столчето за да одговара за сè она што го има направено кога се во праша-

стапка за нејзино исклучување, бидејќи како што постојат критериуми за прием во ЕУ, така постојат и критериуми за исклучување од ЕУ", вели Ѓорѓи Донеvски, генерален секретар на Сојузот на здруженијата на Македонците од Егејскиот дел на Македонија.

Иако Грција работи на негација на македонското малцинство во Егејот, реалноста покажува дека е разбиен стравот на нашите кои живеат таму за да го бараат она што им следува, да бидат признати како малцинство. Време е Грција сама да коригира некои свои постапки кои значат кршење на меѓународните прописи, пред сè, кршење на Конвенцијата за човекови права.

"Самата грчка Влада треба прво да го признае постоењето на Македонците во Егејскиот дел на Македонија и да ги укине законите од 1982 и од 1985 година, со кои е забрането враќање на прогонетите за време на Граѓанската војна, кои не се Грци по род. Тоа го велам најдобро-намерно, веројатно и Европа укажува на тоа, Грција не треба да биде тврдоглава во однос на тоа што е нејзина обврска во заштитата на човековите права на Македонците. За време на Граѓанската војна имаше и многу грчки деца бегалци и грчки борци и за нив таа постапуваше дискриминаторски. Но, во еден период таа се коригираше за нив, сега треба да се коригира и кога се во прашање македонското малцинство и децата бегалци", вели Донеvски.

"Грција нема потпишано еден дел од Конвенцијата за човекови права - објаснува Ѓорѓи - тоа е Протокол 4, член 3, каде пишува дека ниедна држава не може да прогонува свои граѓани, независно дали станува збор за инди-

ОТШТЕТА

За последната одлука од Стразбуршкиот суд, Донеvски потенцира дека тоа е прекршок за кој е осудена Грција.

"Претходно - додава тој - е осудена и за други случаи (тужбата на Христос Сидеропулос, кој беше во затвор оти рекол дека е Македонец, случајот со архимандритот Царкњаз). Мислам дека Грција сè уште се надева дека ставот кој го има во однос на тоа дека сите се Грци ќе помине. Тоа не поминува, можеби им поминувало во изминатиот период. Но, доаѓа време кога таа сакала или не мора да го признае македонското малцинство".

Но, како Европа треба да реагира на однесувањето на Грција, дали треба да промени нешто во односот кон неа?

"Европа ќе ги засили мерките доколку и ние како држава бидеме поостри и поорганизирани во нашите барања. Верувајте ако една др-

бевме многу еластични, попустливи", вели Донеvски.

Сепак, Грција долго време беше галениче на Европа, а прашањето е зошто?

"Најмногу заради тоа што таа беше на граница меѓу Варшавскиот пакт и НАТО, како заштитна зона на западниот од источниот свет. Таа секогаш беше привилегирана, дури добиваше и многу финансиски средства. Играше улога на граничар - бранител од социјализмот. Тоа се влечеше уште оттогаш и навреме беше примена во Европа со својата култура, историја итн., едноставно се наметна, но и нејзината наука многу работеше во светот за искривување на историјата. Ние бевме во сенка. Табу тема беше да се зборува на нашиот проблем за Егејска Македонија итн. Грција стана галениче од воен аспект, а и од културен што, за жал, не беше случај со историјата на македонскиот народ".

За да се стане членка на ЕУ

јазик, Абецедар. Тогаш Друштвото на народите, денес ООН, беше многу поактивно отколку сега во однос на притисокот врз Грција за признавање на малцинството.

"Друштвото на народите - дополнува Донеvски - ја натера Грција, односно испрати Комисија која виде дека во Егејскиот дел на Македонија, во селата се зборува само македонски (не знаеле, а и денес најстарите луѓе не го знаат грчкиот јазик), која констатира дека таму постои едно друго малцинство. За да се оправда пред Друштвото на народите, Грција задолжи своите експерти да направат Абецедар, буквар за првачиња, но го направи на латиница. Абецедарот не виде бел ден во училиштата, беше отпечатен, даден на Друштвото на народите, но тоа што го направија остана само во архивите. Тогаш Грција не можела да не признае дека постои друго малцинство, со оглед на тоа дека окупацијата беше во 1913 година, а Абецедарот се отпечати во 1925 година. Сепак, цел на Грција беше да се отстрани сè што е македонско, да се погрчи Егејска Македонија. Го отфрли Абецедарот, ги смени имињата на топонимите, личните имиња на луѓето, до ден денес прави такви постапки. Продолжи со лаги да го негира македонскиот елемент".

"Очекуваме Европскиот суд за човекови права да ја задолжи Грција да ги укине дискриминаторските закони и да се здобиеме со она што природно ни припаѓа, бидејќи таму сме родени, да можеме да се вратиме и да располагаме со имотот. Нема расположение кај нашите луѓе да го продаваат имотот во Егејот, туку да управуваат со него. Има и меѓународна организација за враќање на имоти, која следи како се одвива тој процес во источноевропските земји, каде имотите беа национализирани. Ќе дојде ден кога ќе се расправа и за Грција, колку треба да плати отштета и дали ќе им ги врати имотите на своите протерани граѓани, Македонци по националност. Сепак, за она што се случува во Грција, ќе мора да се преиспитаат изјавите кои датираат уште од југословенско време дека нема да се 'чепка' прашањето за Егејците", вели Донеvски.

АМБЛЕМОТ НА "ВИНОЖИТО"

АГИТЕ НА ИТЕТ?!

видуална или колективна одлука. Вториот став од овој член кој, исто така, го нема потпишано, предвидува дека ниедна држава, во Европа или во светот, не може да им забрани на своите граѓани да се вратат во својата земја. Иако го нема потпишано Протоколот, сепак произлегува обврската од целата Конвенција дека таа треба да ги почитува неговите одредби. Тие тоа свесно го направиле, Грција го нема потпишано бидејќи знае дека во тој случај би станало збор за голем број протерани граѓани на кои треба да им дозволи да се вратат, односно да им ги врати имотите. Тоа е еден тежок проблем кој кога и да е Грција ќе го реши, а што побрзо, тоа е подобро за нас".

жава не пројави интерес за заштита на своето малцинство во соседните земји или пошироко во дијаспората, нема шанса тие малцинства брзо да ги остварат своите права. Тоа значи Владата на РМ и Собранието да се јави кај Европскиот парламент и преку тие инстанции во Европа да ја притиснат Грција за признавање на нашето малцинство и решавање на проблемот со децата бегалци. Ако Македонија се јави во рамките на меѓународните прописи да бара отштета, тогаш Грција ќе мора да плати. Попусти ќе бидат препораките од Советот на Европа ако државава не се вклучи во решавањето на овој проблем. Македонците од Грција ги бараат своите права, но така треба да се однесува и Македонија. Досега

треба да се почитуваат одредени прописи кои се однесуваат на заштитата на малцинствата, на што и нас нè притискаат.

"Но, влегувањето на Грција во ЕУ беше многу полесно. Европа можеби знаеше за проблемите, но немаше кој да притиска. Во тоа време не се бараше од Грција до таа мера да ги задоволува критериумите, односно прописите од Европската конвенција за човекови права", потенцира Донеvски.

Грција долго време се претставуваше како лулка на демократијата, но таму можеби се родил зборот демократија, а денес таа е на последното скалило кога станува збор за демократијата. Факт е дека некогаш во Грција постоел буквар на македонски